

Pelastakaa Lapset

Koska lasten tulevaisuus alkaa nyt.

Lasten kokemuksia ja näkemyksiä perheensä toimeentulosta sekä omasta hyvinvoinnistaan – **Lapsen ääni –kysely 2023**

Sonja Kekkonen
Vaikuttamistyön suunnittelija
Pelastakaa Lapset ry

Esityksen sisältö

Lapsen ääni -kyselyn 2023 tulokset esittely:

- Raportin yleinen esittely
- Lasten kokemuksia ja näkemyksiä
 - terveyteen ja hyvinvointiin
 - ruokaan ja ruoan riittävyyteen arjessa
- Lasten ratkaisuja ja toiveita

LAPSEN ÄÄNI 2023

LAPSEN ÄÄNI -KYSELY

Pelastakaa Lasten vuosittain toteuttama verkkokysely **12-17 -vuotiaille**.

2023 keväällä **1725** vastaajaa.

Tuloksissa heijastuu entisestään heikentynyt toimeentulo ja hyvinvointi.

Erityisesti pienituloisissa perheissä lasten arjessa on puutteita ja hyvinvointi sekä mielenterveys vaarassa.

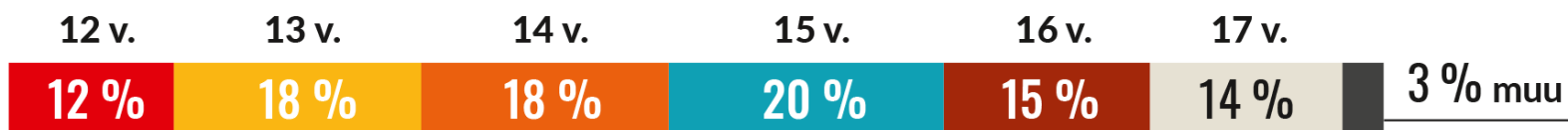

Lapsen ääni –kyselyyn vastanneet lapset ja nuoret

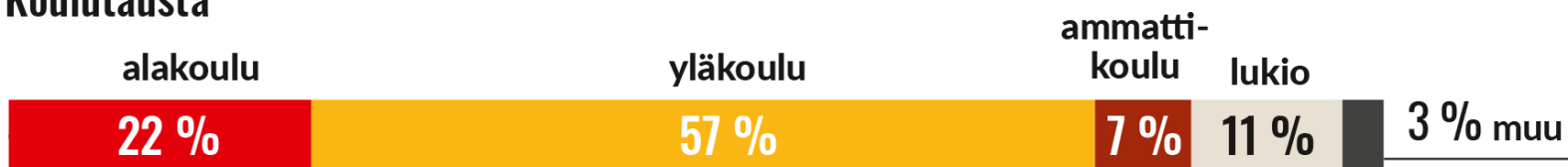
Sukupuoli

Ikä

Koulutausta

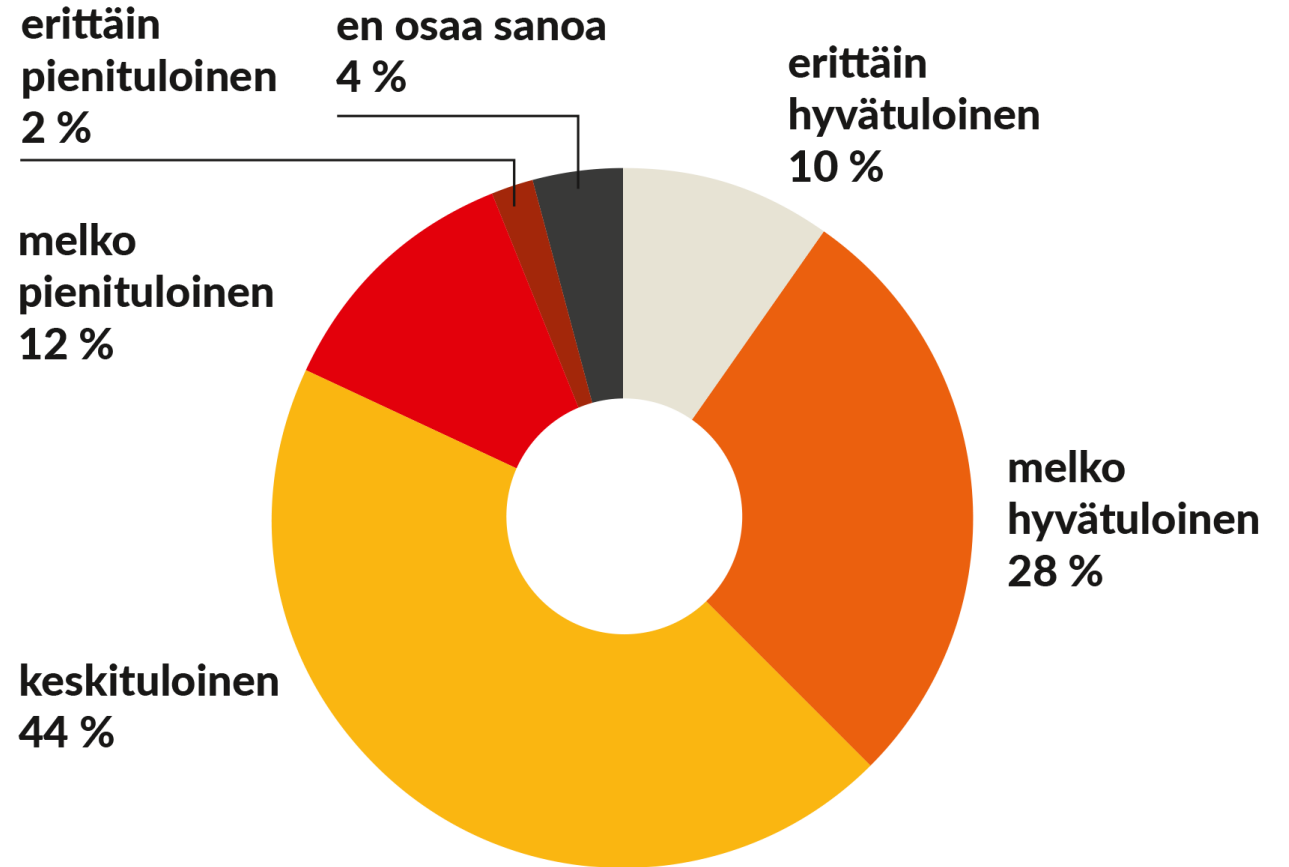
Asuinpaikka

Uusimaa	23 %
Pohjois-Pohjanmaa	11 %
Pirkanmaa	7 %
muut maakunnat yhteensä	53 %
en halua/osaa vastata	6 %

pieni kaupunki	52 %
suuri kaupunki	27 %
maaseutu	15 %
en halua/osaa vastata	6 %

Vastaajien jakautuminen perheensä tulotason määrittelyn mukaan

Perheensä pienituloiseksi määritteli 14 % vastaajista (n=238)

Pienituloisten perheiden lapset

Kyselyyn vastannut pienituloisen perheen lapsi:

Pienituloiseksi perheensä määritelleet lapset olivat useimmiten 16-17 vuotiaita lukiossa tai ammattikoulussa opiskelevia, jotka asuivat yhden vanhemman kanssa pienessä kaupungissa. Heistä lähes puolet koki kuuluvansa vähemmistöön ja noin kolmasosalla vastaajista oli itsellään tai perheessään vamma tai sairaus

A photograph of an outdoor basketball court. A person in a black hoodie and light blue jeans is jumping high to shoot a basketball into the hoop. Two other people, a young woman in a green hoodie and a woman in a dark blue jacket, are standing on the court watching. In the background, there is a building with large windows and several bicycles parked against a wall.

Terveys

Lapsen ääni -kyselyssä kysyttiin terveyteen liittyen lasten kokonaishyvinvoinnista sekä oliko lapsella/perheessä sairauksia/vammoja.

Avovastauksissa lapset kertoivat itse kokemuksiaan liittyen terveyteen ja palveluihin.

Hyvinvoinnin kokemus

Hyvinvoinnin jakautuminen lasten kesken

HYVINVOINTI

Huono **20 %** Ihan ok **48 %** Hyvä **29 %**

MIELENTERVEYS

Huono **43 %** Hyvä **41 %**

Lasten hyvinvointi on kriisissä.

Pienituloisissa perheissä

87 % Lapsista on huolissaan
perheensä toimeentulosta

80 % Lapsista oli kokenut
stressiä

64 % Lapsista koki mielenterveytensä
huonoksi

39 % Lapsista koki, ettei saa tarpeeksi
tukea muilta ihmisiltä

Terveysteen ja hyvinvointiin liittyviä havaintoja tuloksista

- ✓ **Pienituloisissa perheissä** lapset ja nuoret kuvaavat hyvin usein puutteita arkisissa tarpeissa, kuten ruoassa, (vuodenajan mukaisissa) vaatteissa, hygieniatarvikkeissa, asumisessa ja liikkumisessa
- ✓ Suurella osalla vastaajista **väsymystä** ja stressiä.
- ✓ **Harrastusten ja vapaa-ajan puute:** aiheuttaa yksinäisyyttä, kotiin jäämistä ja ulkopuolisuuden tunteita, seurauksena mahdollisesti liikkumisen väheneminen.
- ✓ **Palvelujen hankala saatavuus ja riittämättömyys.**

”Just ja just on rahaa ostaa ees ruokaa, et saatetaa syyä pelkkää makaroonii viikon putkee ja on myös päiviä, kun ei vaan oo ruokaa, koska ei oo rahaa ja kaikki on niin kallista. Saatan helposti olla viikonki syömättä kunnolla. Saatan välillä syyä kavereilla ja koitan syyä koulussa koska kotona ei oo ruokaa.”

Lapsen kokemuksia ja näkemyksiä ruokaan ja ruoan riittävyteen arjessa 1/2

- Vuoden 2022 kyselyn tuloksiin verrattuna perheiden tilanne ruoan suhteen on heikentynyt
 - ✓ Vuonna 2022 kaikista vastaajista 2 % ja pienituloiseksi itsensä määritelleistä vastaajista 9 % kertoi, että kotona ei saa riittävästi ja säännöllisesti ruokaa.
 - ✓ Vuoden 2023 kyselyssä kaikista vastaajista 2 % ja pienituloisista jopa 14 % koki ruoanpuutetta kotona.

"Hedelmät on liian kalliita. Muutkin hyvät ja terveelliset asiat on liian kalliita."

"Kotona on vähemmän ruokaa, tuntuu et on nälkä."

"Ruoka ei ole ravitsevaa."

"Ruokaa saa rajallisen määrän."

"Kun hinnat ovat nousseet vanhemmilla ei ole ollut rahaa esim kunnon ruokaan tai on joutunut tekemään niin, että vanhemmat ei syö, jotta lapset saa ruokaa."

"Loppukuusta on ruoka vähissä"

"Kaikkea pitää rajoittaa. Vessapaperia saa pieninä palasina ja suihkussa saa käydä yksi ihminen päivässä, jotta ei menisi liikaa vettä, sillä se on kallista."

"Äitikin syö mahdollisimman vähän, jotta riittäisi rahaa muiden ruokaan ja jonkin tasoiseen elämiseen"

Lapsen kokemuksia ja näkemyksiä ruokaan ja ruoan riittävyyteen arjessa 2/2

- ✓ Lapset kuvaavat myös yksipuolista ruokavaliota, joka koostuu pääasiassa esimerkiksi leivästä tai puurosta.
- ✓ Osa perheistä saa ruoka-apua.
- ✓ Jotkut vanhemmat vähentävät omia ruoka-annoksiaan, jotta lapsille riittäisi.
- ✓ **Myös lasten annoskokoja rajoitetaan.**
- ✓ Ruokaa ostetaan tarkasti budjettia noudattaen, suositaan halpoja ja alennettuja tuotteita, ja säästetään monipuolisuudesta ja terveellisyydestä.

”Olis joku kassi jossa olis ruokaa ja ois jakaminen kerran viikossa”

”Kouluissa voitaisiin tulla vastaan tämän kanssa, esimerkiksi koulussa saa aamupuuron”

”Voitaisiin antaa tukea ja antaa esim. ruokaa kaupasta”

Lasten ratkaisuja hyvinvoinnin tukemiseen

Ilmaista ruokaa perheille

- Ruoka-apua erilaisin keinoin

Tukea mielenterveyteen

- Tukea läheltä nuoria (esim. koulussa)
- **Aitoja kohtaamisia** mielen hyvinvoinnin tueksi

Tukea kouluun ja yksinäisyyden vähentämiseen

- Tukea koulun aiheuttamiin paineisiin ja stressiin sekä sosiaalisiin suhteisiin

Harrastusmahdollisuuksia kaikille lapsille

- Ilmainen harrastus ja/tai tukea harrastusmaksuihin

LAPSET TOIVOVAT:

- ✓ Meitä kuunnellaan
- ✓ Meidät otetaan tosissaan
- ✓ Aikuiset kohtaavat meidät aidosti
- ✓ Meille on tukea saatavilla lähellä ja helposti
- ✓ Päätöksissä huomioidaan meidän mielipide
- ✓ Toimeentulo on turvattua
- ✓ Harrastaminen on mahdollista
- ✓ Kaikkia autetaan

Pelastakaa Lapset

LAPSEN ÄÄNI 2023

"Tuntuu, että on niin erilainen kaikista"

LASTEN KOKEMUKSIA PIENITULOISUUDESTA

Koko raportin:

**"Tuntuu, että on niin erilainen kaikista."
Lasten kokemuksia pienituloisuudesta.**

voi lukea verkkosivuilta:

Lapsen ääni 2023

Lisätietoja:

Johanna Vinberg

johanna.vinberg@pelastakaalapset.fi

Pelastakaa Lapset

LAPSILTA OPPEJA PÄÄTÖKSENTEKOON

Lapsen ääni -kyselyn tavoitteena
on **kuulla lasta**.

Tulosten myötä lasten näkemykset ja
kokemukset tuodaan näkyviksi sekä
lapsilähtöisen päätöksenteon tueksi.

Yhteiskunnasta voidaan tehdä
lapsiystävällinen ja lapsen edun
ensisijaisuutta toteuttava,
jolloin sekä lapset,
että vanhemmat
voivat hyvin.

KIITOS

Sonja Kekkonen sonja.kekkonen@pelastakaalapset.fi
Johanna Vinberg johanna.vinberg@pelastakaalapset.fi